

Goede dagen

HELGA WARMELS

Goede dagen

Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

De personages en gebeurtenissen in dit verhaal zijn ontsproten aan de fantasie van de auteur. Elke overeenkomst met bestaande personen, levend of dood, berust op toeval.

ISBN 978 90 239 9498 5 (boek)

ISBN 978 90 239 9639 2 (e-book)

NUR 301

Ontwerp omslag Studio Jan de Boer
Lay-out en dtp binnenwerk Gewoon Geertje

© 2015 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijmozaiek.nl

Ubi caritas et amor, Deus ibi est

ZATERDAG

Bijna elke ochtend wanneer hij wakker werd, hoopte hij dat zijn vrouw dood naast hem lag. Het was een vreemde hoop, vermengd met een verstikkende, verlamrende angst die hem belette zijn hoofd te draaien en zijn hand op haar borst te leggen om het te controleren – of ze nog warm was, of ze nog ademde.

Jaren geleden hadden ze alles in een draaiboek vastgelegd, op gelinieerde velletjes in een multomap. Ze wisten nog maar net wat er aan de hand was. Dienneke had hem zelfs zover gekregen bij voorbaat een toespraak te schrijven. ‘Echt waar, als je het erop aan laat komen, krijg je geen woord op papier. Geen zinnig woord in elk geval. Ik ken jou toch?’ Met een knipoog. Ze was altijd handig geweest in vooruitdenken en organiseren, en haar zorgzaamheid had zich uitgestrekt tot in elke kier van zijn bestaan.

Ze had zijn toespraak niet willen lezen. Omgekeerd had zij geen toespraak geschreven voor het geval hij zou overlijden, alsof ze op dat moment contractueel hadden vastgelegd dat hij haar zou overleven.

Meestal vervloog zijn hoop al na een paar seconden, op het moment dat hij toch iets hoorde – haar ademhaling, gekreun – maar soms ving hij minutenlang alleen geluiden op van buiten, en dan voedde de stilte in huis zijn hoop, zijn angst.

Vandaag was zo'n dag.

Hij kon niks anders dan blijven liggen, zijn ogen open, starend naar het plafond in het donkerblauwe halfduister tot ze begonnen te tranen, bedacht op elk geluid vanaf de andere kant van het bed, tellend – drie minuten, vier minuten, vijf. Als hij zijn hoofd naar links draaide, zou hij haar kunnen zien. Zou het al op het eerste gezicht duidelijk zijn, of moest hij haar pols voelen om zekerheid te krijgen? Wanneer was hij eigenlijk voor het laatst bij een sterven geweest? Dat moest bij zijn schoonmoeder geweest zijn, en toen had hij het moment suprême finaal gemist en had hij het constateren aan Dieneke overgelaten en daarna, maar dat was een formaliteit geweest, aan de dienstdoende arts.

Zou ze echt vandaag – zou ze juist vandaag?

De koffers had hij gisterochtend al van zolder gehaald; het inpakken zelf had hij voor zich uit geschoven, alsof de vakantie nooit zou aanbreken zolang hij maar halfslachtige pogingen deed die te ontkennen.

Zonder ook maar een keer haar kant op te kijken – hij was er handig in geworden – liet hij zich van onder het dekbed vandaan glijden en sloop hij de overloop op. Zijn lichte tred kwam niet voort uit logische overwegingen, hij wist het wel. Was ze dood, dan zou geen enkel geluid, zacht noch hard, haar storen. Leefde ze nog, dan zou ze hooguit wakker worden en was er welbeschouwd niks aan de hand, of in elk geval niks anders dan op andere dagen, en zou het leven voortsukkelen zoals het al jaren voortsukkelde: gestaag maar onafwendbaar heuvelafwaarts. In het voorbijgaan nam hij de spijkerbroek, het

blauwgeruite overhemd en de sokken mee die hij de avond ervoor op de hometrainer had klaargelegd.

De hometrainer, hij moest nog vaak lachen als hij ernaar keek, al was het een zuur lachje. Hij had, toen duidelijk werd dat hun bestaan langzaam was gaan kantelen, het ding bij een thuiszorgwinkel gekocht en vervolgens had Dieneke zich er op zijn aandringen maandenlang op afgebeeld. Als zij haar lichaam maar trainde, als zij haar conditie maar verbeterde, als zij haar best maar deed, zou het met haar geest vanzelf ook weer beter gaan; hij geloofde er heilig in, en wanneer zij zich in zijn ogen niet voldoende inspande voor de goede zaak, beet hij het haar in allerlei varianten toe. Kom op, dat luie zweet eruit, eerst fietsen, daarna koffie, sneller, kom op, je laat je toch niet kennen, sneller, sneller, húp, trappen, fiets die benen uit je lijf, toe dan, toe dan, je gaat helemaal niet vooruit zo, je gaat op deze manier niet vooruit, hè, merk je dat dan niet, meisje, eigenlijk alleen maar achteruit.

Haar reactie op zijn constatering: 'Wat verwacht je dan ook, zonder wielen?'

Haar kleine grapjes. Op een dag beseftte hij dat zij ze niet meer maakte en toen wist hij niet meer wanneer hij het laatste grapje uit haar mond had gehoord, alsof hij in al die jaren van hun samenzijn doof was geworden voor wat zij tegen hem te zeggen had, alsof haar woorden geluid waren geworden zonder betekenis. Maar met haar flauwigheden had Dieneke ongemerkt slingers opgehangen in de dagen van hun samenzijn, wist hij nu. Hij miste ze, haar kleine grapjes. Zonder slingers voelde het leven maar leeg en kaal aan.

Pas toen de hopeloosheid tot in elke porie van zijn lichaam was doorgedrongen, had hij het ijzeren trainings-schema losgelaten, waarna de hometrainer in een mum van tijd was getransformeerd tot wat het nu was: een kleedingrek. Zelf had hij in totaal nog geen uur op het ding gezeten. Hij werd alleen maar neerslachtig van dat gefiets in de slaapkamer; hij ging alleen maar achteruit, net als zij, achteruit van dat zwoegen op die sta-in-de-weg zonder wielen.

In de badkamer kleedde hij zich snel aan, waarna hij zijn oor tegen de deur van hun slaapkamer legde. Hoorde hij iets? Misschien was ze al wakker aan het worden ... Kon hij niet beter even kijken hoe het met haar was voor hij naar beneden ging? Maar als bleek dat de langverwachte dag eindelijk was aangebroken, kon hij dan nog wel met goed fatsoen de hond gaan uitlaten? Stel je voor dat hij iemand tegenkwam, iemand die hen kende, en dat hem gevraagd werd hoe het met Dieneke was, wat moest hij dan zeggen? Naar omstandigheden goed, we maken er maar het beste van, we gaan er een weekje tussenuit, vandaag vertrekken we, Evelien brengt ons weg, niet dat dat nodig is, maar voor de gezelligheid. Dat zijn dochter erop had gestaan, zou hij inslikken. Of: Dieneke ligt dood in bed, ik denk dat ik zo de begrafenisondernemer maar eens moet bellen. Wat zou trouwens de goede volgorde zijn: eerst Evelien bellen en daarna de begrafenisondernemer, of mocht het ook omgekeerd? Hoe deden andere mensen dat eigenlijk? Het nummer stond op de polis, de polis lag in de middelste la van het bergmeubel – dat wist hij in elk geval.

Beneden zat Dalton al op de mat bij de voordeur, zachtjes piepend, zijn kop scheef. 'Het is goed met jou, je houdt je gemak maar even.'

In de huiskamer sloeg de pendule het hele uur.

Staan aan het aanrecht nam hij een slok van zijn eerste kop zwarte koffie van de dag, een dikke plak beboterde ontbijtkoek erbij, de zwarte labrador onrustig aan zijn voeten. Met de laatste hap nog in zijn mond pakte hij de riem van de kapstok. Zijn koffie zou hij later wel opdrinken.

De lucht was van een dreigend grijs. Vlak na hem stapte de buurman van nummer 26 ook de voordeur uit, windjack aan, gevolgd door een van zijn jongens – de middelste? – in het zwart-wit van de plaatselijke voetbalclub. De buurman knikte naar hem en zette een stap naar achteren om Dalton te ontwijken die al kwispelend tegen hem op probeerde te springen.

'Goedemorgen, Ruud.'

Hoe het met Dieneke was.

Kijk, daar had je het al.

Blij dat hij het niet wist, gaf Arthur de status-quo van de vorige dag en vertelde hij dat ze over een paar uur op vakantie gingen.

'Echt waar? Gaan jullie nog op vakantie met z'n tweeën? Had ik niet verwacht.'

Hij knikte. 'Zuid-Limburg.' Dat ze straks niet echt met z'n tweeën op vakantie waren, ging de buurman niks aan.

'Ah, Zuid-Limburg. Is mooi daar. Zijn wij ook weleens geweest. Ja, een weekendje, niet een volle week of zo – dan gaan we toch liever verder weg.'

Arthur knikte. Ja, zo kende hij ze, hun burens.

‘Volgens mij krijgen jullie vanaf maandag nog beter weer ook,’ ging de buurman verder.

‘Is dat zo?’ Hij had al dagen geen weerbericht meer gezien of gehoord.

‘Ik let erop vanwege het voetbal.’ De buurman keek met een bedenkelijke blik omhoog. ‘Heb ik een appje voor op mijn telefoon. Volgens Buienradar komt er nog wel het een en ander aan. Zul je zien dat de jongens dan net beginnen. Ik dacht nog: de wedstrijd wordt misschien wel afgelast.’

‘Maar niet dus.’

‘Nee, niet dus.’

‘Thuiswedstrijd?’

‘Nee, uit. Steenwijk. Hebben ze de vorige keer van verloren. Met hoeveel ook alweer, Joris?’

De jongen wierp zijn vader een vernietigende blik toe.

‘In elk geval dik verloren. Nou, goede dagen dan maar, hè. Geniet ervan.’

Een praatje alsof er niks aan de hand was. Alsof ze op vakantie gingen zoals ze dat jaren hadden gedaan – eerst met z’n drieën, met de vouwwagen, en later met z’n tweeën, met de camper. Gewoon. Maar er was geen gewoon meer en ook geen camper; die had hij twee jaar geleden voor een habbekrats verkocht omdat hij toch alleen maar ergens in een stalling stond te verpie-teren.

De buurman had gelijk: waarom gingen ze eigenlijk nog? Waarom had hij niet geweigerd? Dieneke deed hij er vast geen plezier meer mee; die was het rustigst als je haar in haar eigen routine in haar vertrouwde omgeving liet.

Het kwam door Evelien, ja, het kwam door haar. Zij was met de brochure op de proppen gekomen. Hij had afhoudend gereageerd, maar Evelien had zich niet laten afschepen. 'Joh, dan zijn jullie er even samen uit.' En toen hij de brochure van zich af had geschoven: 'Het zou jullie laatste vakantie kunnen zijn, pa.'

Wat had hij dan moeten zeggen?

Evelien had zijn zwijgen opgevat als groen licht en zonder verder overleg het aanmeldformulier ingevuld. Hij had de envelop zelfs niet op de bus hoeven doen; die had zij voor hem meegenomen.

Misschien moest hij haar zo nog even bellen en zeggen dat hij het echt niet zag zitten. Dan waren ze het geld maar kwijt. Als er iets was wat hem niet boeide, was het dat geld wel.

Hij voelde een paar spetters.

De buurman draaide van de parkeerplaats af en stak vanuit het portierraam zijn hand op. 'Stuur je een kaartje, buurman?' Op de achterbank keek de buurjongen stuurs voor zich uit. Dalton snuffelde aan het enkelhoge hekje dat de grens van het perceel van de burens markeerde, en tilde een achterpoot op. Boven bewoog een gordijn. Stond Angelique hem in de gaten te houden? 'Nee, Dalton, niet hier. Kom.'

Hij zette de deur van de slaapkamer op een kier. 'Dieneke?'

Geen antwoord.

Doorzetten nu.

In de kamer hing een zurige lucht. Hij schoof een van de gordijnen open. 'Dientje, ben je wakker?'

Pas toen hij naast het bed stond, constateerde hij dat zijn vrouw nog leefde. Met wijd open ogen lag ze naar woorden te happen. ‘Hé, goedemorgen, meisje.’

‘O?’

‘Bijzondere dag vandaag. We gaan op vakantie, naar Mechelen, Mechelen in Zuid-Limburg, niet Mechelen in België.’

Waarom vertelde hij het haar eigenlijk? Hij had beter eerst Evelien kunnen bellen. Als hij zijn poot stijf wist te houden, zaten ze tegen de avond gewoon thuis aan de warme hap. Nou ja, niet dat het veel uitmaakte. Over een uur was er bij Dieneke van dat hele Mechelen toch niks meer blijven hangen. Nadat Evelien hen had aangemeld, had hij Dieneke regelmatig over de vakantieplannen verteld – vorige week, gisterenochtend, gisterenmiddag.

Hij had afgeleerd ‘weet je nog’ aan zijn zinnen toe te voegen. Die drie woorden hadden langzaam maar zeker een plaats veroverd op een lijst met ge- en verboden die als een steeds groter gewicht aan zijn dagen hing. De buurman van twee huizen verderop is zaterdag overleden (weet je nog?), vanmiddag is de crematie, daar gaan we naartoe, wij samen, kijk maar, de kaart staat op de schouw. Evelien zou vanavond nog even aanwaaien (weet je nog?). Je hebt vanochtend de laatste melk opgedronken (weet je nog?), ik haal vanmiddag een nieuw pak. Evelien woont niet meer bij ons, ze heeft nu een man (weet je nog?). Weet je nog, weet je nog? Afgeleerd.

‘En we krijgen nog mooi weer ook, zegt de buurman. Vanaf maandag, geloof ik. Kom er maar uit, dan help ik je met aankleden.’

Hij schoof haar benen van het matras af en ondersteunde haar in haar rug terwijl ze rechtop gingen zitten. Gedwee schuifelde ze met hem mee, langs de lege koffers en de hometrainer, in hun eerste danse macabre van deze dag, hij achteruitlopend, zij vooruitsloffend, haar gerimpelde handen losjes in de zijne. Een trouwring droeg ze niet meer; die had hij, samen met zijn eigen ring, opgeborgen in haar juwelenkistje nadat ze hem – gelukkig in huis – een paar keer had verloren.

Ze kon nog wel zelf lopen, maar ze deed het niet vaak meer, alleen als ze heel graag ergens heen wilde en hij toevallig niet in de buurt was. Het kwam steeds minder voor, meestal wachtte ze tot hij er was om haar te helpen.

De dans stakte bij de drempel.

‘Toe dan, Dientje.’

Terwijl ze strak langs hem heen bleef kijken, tastte ze met haar blote, kromme tenen de vloer af. Hij wachtte tot ze de stap over de drempel durfde te zetten, waarna het ritueel zich bij de ingang van de badkamer opnieuw voltrok: stoppen, aarzelend tasten, voorzichtig gaan. Trekken had geen zin, wist hij, dan zou ze zich alleen maar schrap zetten. Na al die jaren had hij eindelijk geduld geleerd.

Dat hij geen ring meer droeg was Evelien direct opgevallen. ‘Zo, pa, op vrijersvoeten?’

Hoewel hij haar het liefst een oorvijs had gegeven, die brutale, bemoeizuchtige, betweterige dochter van hem, legde hij rustig uit waarom hij zijn ring had opgeborgen, maar sinds wanneer was hij aan haar verantwoording schuldig?